

POSMATRACKI STATUS TRI MESECA
ZAKLJUCCI SA SASTANKA SRPSKOG
NACIONALNOG VECA KOSOVA I METOHIJE
ODRZANOG 2. APRILA 2000. U KONAKU MANASTIRA GRACANICA

Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije na sednici od 2. aprila 2000. godine u konaku manastira Gracanica razmatralo je stanje i polozej Srba na Kosovu i Metohiji i pitanje ucesca predstavnika Srba u Prelaznom savetu Kosova (PSK) i u Prelaznom admini-strativnom vecu Kosova (PAVK).

Od svog formiranja Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije zalagalo se za ocuvanje osnovnih nacionalnih in-teresa kao i za opstanak i zastitu stradalnog srpskog naroda i njegovih svetinja na Kosovu i Metohiji. Svakodnevni nastavak golgote Srpskog naroda namece vise nego ikad do sada potrebu jedinstva naseg naroda na Kosovu i Metohiji i borbu za njegov opstanak. Na ovom sastanku zelimo jos jednom da naglasimo svoju odlucnost da ostanemo na svojim vekovnim ognjistima kao i da zahtevamo povratak preko 200.000 srpskih izbeglica u svoje domove na Kosovu i Metohiji.

Podrzavamo borbu Srpskog nacionalnog veca Kosovske Mitrovice u otporu albanskim ekstremistima u njihovim name-rama da etnicki ociste Srbe iz severnog dela Kosovske Mitrovice.

Zbog veoma teske situacije na Kosovu i Metohiji i iskrene namere da se poboljsa bezbednost i zapocne povratak Srba na Kosovo i Metohiju, Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije, a polazeci od stavova sa sednice Veca od 24. januara 2000., izvestaja delegacije SNV i SPC u SAD od 17 februara do 01. marta 2000. godine i rasprave vodjene na sednici Veca 18. marta i 2. aprila 2000. Vece usvaja sledece

ZAKLJUCKE

1. Vece je saglasno da ostane pri stavu kojim se prihvata Program za koegzistenciju (uz jasnije definisanje odredjenih pitanja) prezentiranog 24. januara 2000. od strane UMNK-a.
2. S obzirom na razlicitost situacija u kojoj se nalaze Srbi u regionu Kosovske Mitrovice (Severno Kosovo) i onih Srba koji zive u ostalim srpskim enklavama, i trenutnim zastupanjem razlicitih gledista odbora Srpskog nacionalnog veca Kosovske Mitrovice povodom ukljucivanja u PSK i PAVK, jos jednom apelujemo u prilog jedinstva SNV i Srpskog naroda na Kosovu i Metohiji kao jednog od osnovnih nacionalnih ciljeva.
3. Vece je donelo odluku o delegiranju predstavnika Srpskog nacionalnog veca koji ce u svojstvu posmatraca prisustvo-vati sednicama PSK i PAVK-a u naredna tri meseca od dana usvajanja ove odluke. Uvek ostaje otvoren poziv Srpskom nacionalnom vecu Kosovske Mitrovice za nastavak naseg zajedni-ckog rada.
4. Vece zahteva da je u naredna tri meseca potrebno
  - a) Da UNMIK i KFOR zaustave nasilje, progon i etnicko ciscenje Srba, posebno u preostalim etnicki mesovitim sredinama: Gnjilane, Vitina, Obilic, Kosovo Polje, Lipljan, Kosovska Kamenica, Orahovac i Novo Brdo.
  - b) Da se preduzmu odlucne akcije u pronalazenju Srba sa Kosova i Metohije, koji su kidnapovani ili nestali od 1998 godine do danas. Odgo-vorni za pocinjene zlocine: ubistva, otmice, pljacku i rusenje kuca i crkava za vreme i posle rata moraju biti dove-deni pred lice pravde
  - v) Misija UN bi trebalo da odlucno preispita sve Uredbe i druge propise donete od strane Specijalnog predsta-vnika Generalnog skretara Ujedinjenih Nacija, dr Bernara Kusnera, a koje su u suprotnosti sa Rezolucijom Saveta bez-bednosti broj 1244 Ujedinjenih nacija. Ukoliko se dokaze da takve odluke nisu u skladu sa odredbama Rezolucije 1244 i medjunarodnog prava trazicemo da se iste stave van snage.
  - g) Potrebno je odmah ukinuti i staviti van snage sve odluke donete od strane samoimenovanih civilnih administratora ili tzv. Privremene vlade Hasima Tacija kojima su izvrzene izmene naziva mesta i ulica, cime se najdirektnije vrsi nacionalna diskriminacija prema Srbima i brise vise od hiljadu godina stara istorija srpskog naroda na ovim kosovsko-metohijskim prostorima. Ovi akti najdirektnije zadiru u status Kosova i Metohije.
  - d) Sto pre je potrebno završiti proces organizacije lokalnih administrativnih kancelarija po usaglasenom Programu o koegzistenciji.
  - dj) Od medjunarodne zajednice ocekujemo da se u pomenutom periodu pusti u rad radio stanica za Srbe na Kosovu i Metohiji.
  - e) Smatramo da do kraja juna ove godine treba resiti pitanja televizije i izdavanja jednog lista za Srbe na Kosovu i Metohiji.
  - z) Vec do kraja aprila potrebno je odrediti konkretna mesta za povratak prognanih Srba na Kosovo i Metohiji

z) Do kraja maja moraju se utvrditi konkretne obaveze donatora i izdvojiti sredstva za finansiranje projekata za povratak Srba.

i) Tokom maja i juna treba poceti sa adaptacijom spaljenih i srušenih srpskih kuca i crkava.

j) U pomenutom tromesečnom periodu neophodno je poceti sa organizovanim oslobadjanjem nasilno zauzetih srpskih stanova i povratkom prognanih Srba u gradska i prigradska naselja.

5. Ukoliko se na terenu pokazu pozitivni rezultati u doslednom i punom implementiranju pomenutih zahteva i odredaba Rezolucije 1244 Saveta Bezbednosti Ujedinjenih Nacija, Srpsko nacionalno vece ce svoje clanove posmatrace nakon tromesečnog perioda zameniti redovnim clanovima i aktivno se ukljuciti u rad pomenutih tela kosovske administracije u cilju brzog i pravednijeg resavanja kosovko-metohijske krize.

6. Ukoliko izostanu pozitivni rezultati u ostvarivanju dogovorene saradnje i projekata sa ciljem povratka srpskih izbeglica u Pokrajinu, poboljsanja zivotnih uslova za srpsko stanovnistvo na Kosovu i Metohiji, izgradnje demokratskih institucija u Pokrajini koje ce doprineti ostvarivanju istinski multietnickog i demokratskog drustva na Kosovu Srp-sko nacionalno vece Kosova i Metohije zadrzava pravo da povuce svoje clanove - posmatrace iz pomenutih tela (PSK i PAVK) i da krene u nove vidove trazanja resenja za opstanak i bezbedan zivot srpske nacionalne zajednice na Kosovu i Metohiji.

7. Smatramo da je SNV Kosovske Mitrovice slobodno da kreira svoj put u resavanju problema srpske nacionalne zajednice Severnog Kosova i da za to snosi punu istorijsku odgovornost. Ovo nece i ne sme narusavati jedinstvo i uzajamno pomaganje svih Srba na celom podrucju Kosova i Metohije.

Predsednik Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije

Episkop Rasko-prizrenski

+ ARTEMIJE

U Gracanici, 2. April 2000.

DODATAK:

POSMATRACI SNV

PAVK - Dr. Rada Trajkovic

PSK - Randjel Nojkic, otac Sava Janjic, Dragan Velic

DEPARTMAN POLJOPRIVREDE - Dragan Nikolic

Gracanica, 4. aprila 2000

PISMO BRACI U DIJASPORI - ODGOVOR NA NAPAD U VECERNJIM NOVOSTIMA

Nakon objavljivanja clanka u „Vece-rnjim novostima" u kome je napadnuto moje predavanje u Londonu (27. marta) smatram za potrebno da ukazem da se radi o najgrubljoj manipulaciji recima istrgnutim iz konteksta i krajnje mali-ciozno srocenim komentarima novinara Dejana Lukica.

U maniru politprop novinarstva cilj g. Lukica bio je da jedan dogadjaj prikaze u iskrivljenom svetlu kako bi postigao senzaciju i diskreditovao moju licnost i svedocenje o stradanju naseg naroda na Kosovu i Metohiji. Zalosno je da „Vecernje novosti" i danas nastavljaju sa hajkom na sve one koji se ne slazu sa rezimom u stilu svojih prethodnika koji su godinama pljuvali na Srpstvo, Crkvu, cetnicki pokret, Sv. Vladiku Nikolaja. Sada to cine u ime tzv. "novokomponovanog srpstva" koji rezim propoveda nasem napacenom, ponizenom i izolovanom narodu.

Do sada sam mnogo puta govorio o svojim pogledima na desetogodisnju avanturu rezima, pogotovo na Kosovu i Metohiji. Sama cinjenica da svuda gde su vojskovođe i stratezi iz udobnih vila i luksuznih diskoteka "branili" Srpstvo vise nema ni Srba ni srpskih crkava i da oni zajedno sa svojim novinarima ne zalaze na Kosovo vec srbuju po Beogradu i zapadnim zemljama zamajavajući nasu dijasporu i narod, dovoljno govori sama za sebe.

Godinama su spartali po zapadnim zemljama skupljajući tesko zaradjeni novac nasih vrednih pecalbara, prodajući im rog za svecu i pričajući o svetloj buducnosti. Kada su vec sve bitke od Slovenije do Kosova izgubili, ostavili narod u mucu, izbeglistvu i bedi, sukobili su se sa mocnicima ovog sveta boreći se sa njima preko nasih ledja. A sada, bestidno koristeći zrtve vazdusnih zlocina postaju i sami borci za pravdu naroda, gurajući nas u nove pokolje i stradanja. Da li ce im nas narod opet poverovati i krenuti sa njima u neki novi pohod...?

G. Lukic naravno nije rekao da je skup u Londonu propracen burnim aplauzima nakon mojih odgovora trojici, cetvo-rici provokatora, medju kojima je izgleda bio i sam autor clanka iz Novosti. Pomenuti branitelji rezima bili su bucni, arogantni i malo ko je u njima mogao prepoznati redovne vernike crkve u Londonu sto isto dovoljno govori za sebe. Ipak Bogu sam zahvalan sto su njihove provokacije, vokabular i (ne)kultura ponasanja vrlo dobro ilustrovale ono sto kao Crkva zelimo da pobedimo - obezbozeni i arogantni (kvazi)nacionalizam koji je izlozio ruglu i sramoti sve sto je u nasem narodu sveto i cestito. Nakon visevekovne casne istorije srpski narod ponajmanje zasluzuje da ga spasavaju

oni cija je buducnost na smetlistu istorije.

Lako je bacati kamenje i vredjati zapadne politicare iz udobnih stolica i fotelja daleko od Kosova, Krajine i Bosne gde narod strada. Neretko, takvi junaci i borci protiv novog svetskog poretka, poput nesretnog Boba Djurdjevica iz daleke Arizone, vec go-dinama uzivaju u svim udobnostima zapadnog drustva. Neretko njihova deca sa decom beogradskih mocnika i bosova sticu obrazovanje na najboljim zapadnim skolama i univerzitetima. Iz te udobne daljine nama na Kosovu, u Srbiji i drugde po napacenoj nam zemlji, na svu sreću malobrojni dusebriznici savetuju da nam je jedini spasitelj Slobodan Milosevic i Seselj, a buducnost u zajednici sa izopstenim zemljama sveta. Hrabre nas da se borimo sa celim svetom, da ne vidimo svoje pogreske.

Na svu sreću velika vecina naroda u nasoj dijaspori je cestita, hrabra i odana Bogu i nasem predanju. Izuzevsi nekoliko, provokatora takav je bio i narod na skupovima u Londonu, Brad-fordu, a nedavno i u Njujorku i Cikagu gde smo isto tako govorili. Njihova podrška nasoj politickoj i nacionalnoj borbi najveća je pomoc u ovim teskim trenucima. Nasi blagocestivi vernici u Londonu su sa svojim svestenicima nakon zavrsetka predavanja urucili i veliku novcanu pomoc za nas narod, sto jos jasnije svedoci o raspolozenju naroda nakon mog predavanja.

Ni vladika Artemije ni ja nikada prilikom nasih susreta sa zapadnim liderima nismo propustili da ukazemo na katastrofalne posledice bombardovanja, sankcija i nespremnosti zapadne alijanse da zavede mir i poredak na Kosovu. Ali u nasim obracanjima, uvek smo se trudili da silom argumenata, a ne argumentima sile, zastupamo interese svog naroda na Kosovu i Metohiji koji sada, zahvaljujuci onima koji se bez trunice stida sepure novim odlikovanjima, direktno zavisi od milosti stranih vojnika i njihovih vlada. Raspaljena retorika bez objektivnih ocena, nadmeno ponasanje umesto diplo-matske mudrosti, taktika hazardera umesto mudre nacionalne strategije uvek su bili i ostace prepoznatljivo oruzje neokomunistickih "nacionalista".

Onima koji budu citali ove reci porucujem da ne nasedaju propagandi onih koji nas narod i zemlju odlucno i dalje vode ka krvoprolicu, nasilju i ratu. Ovo govorim u ime onih koji stradaju i sa svima nama placaju krvave racune na mucenickom nam Kosovu. Govorim i u ime stotina hiljada mojih vrsnjaka koji su napustili nasu zemlju i novu otadzbenu potrazili na Zapadu.

Oni koji su i sami krvavih ruka ponajmanje imaju prava da bace kamen na one koji su u svojoj osionoj moci kaznjavali ceo jedan stradalni narod zbog njihovih pobesnelih vodja.

protosindjel Sava

*Srpska Pravoslavna Eparhija Rasko-prizrenska
Manastir Gracanica, Pristina*

Gracanica 05.04.2000

SAOPSTENJE POVODOM INCIDENTA U GRACANICI

Saopstenje protosindjela Save (Janjica) povodom jucerasnjeg incidenta u Gracanici

Sa velikim zaljenjem bili smo svedoci danasnjih neprijatnih dogadjaja u porti manastira Gracanica. Nakon okupljanja jednog broja srpskih gradjana ispred manastira snage, KFOR-a koje obezbeduju manastir nerazumno su upotrebile pse, sto je dovelo do povrede jednog gradjanina. Mi najostrije osudjujemo takvo ponasanje KFOR-a u porti jednog srpskog manastira. Svedocimo i javno govorimo da je upotreba pasa ucinjena bez ikakvog znanja vladike, igumanije i bilo koga u manastiru i napominjemo da cemo zbog takvog ponasanja KFOR-a uputiti najostriji prtest generalu Rajnrahtu. Pravo je srpskog naroda da posecuje svoj manastir i izrazi neslaganje sa svojim vladikom i njegovim saradnicima, ali isto tako napominjemo da se to moze uciniti na miran i civilizovan nacin bez psovanja, galame i pretnje da ce manastir zapaliti, sto rusi ugled srpskog naroda ovog sela ciji je manastir ponos.

Primili smo i tekst protesta koji nam je urucio gospodin Ljubinko Stevic, ali, nazalost, ne znamo kome da odgovo-rimo, posto isti tekst nije od nikoga potpisan. Nazalost, argumenti u tekstu zahteva ne stoje na mestu, jer optuzuju SNV za izdaju nacionalnih interesa povodom najave ulaska u Administraciju Kosova. Odluka koju smo doneli na nasem sastanku nije bila nimalo laka, ali napominjemo da je rec o USLOVNOM ulasku u svojstvu POSMATRACA, kako ne bismo dozvolili da se odluke u tom Savetu donose bez naseg znanja i mogucnosti da javno izrazimo protest. Da bi nasi clanovi, bilo koji cestiti Srbin, sedeo kao punopravni clan u Vecu Kosova, misija UN i KFOR moraju da ispune one iste zahteve koji stoje u nepotpisanom tekstu, ali u nasim zakljuccima, a to su povratak naseg naroda i stvaranje osnovnih uslova bezbednosti.

Prilikom svakog naseg susreta sa medjunarodnim predstavnicima mi smo uvek isticali istinu o stradanju naseg naroda, crkava, istinu o mnogobrojnim ubijenim i kidnapovanim. Trazili smo da se ispuni Rezolucija 1244 koju ni UNMIK niti KFOR do sada nisu ispunili. Nikada na sebe nismo uzimali ulogu jedinih predstavnika srpskog naroda i sve sto smo cinili, radili smo otvoreno, iskreno sa zeljom da pomognemo onima koji stradaju.

Zato koristimo ovu priliku da u ime Boga, razuma i jednistva naseg naroda ne dozvolimo da neprijatelji srpstva li-kuju gledajuci Srbe koji prete da ce porusiti manastir Gracanicu i proterati svog vladiku koji mesecima sa svojim svestenstvom i narodom istrajava na krstu zajednickog stradanja. Spremnii smo na svaku konstruktivnu kritiku koja ce popraviti nas polozej. Ukoliko zaista vecina naseg naroda smatra da Crkva i SNV ne mogu predstavljati interese srpskog naroda, mi cemo se povuci iz politickog zivota i dopustiti drugima da zastupaju interese Srba, ali u tom slucaju necemo snositi nikakvu odgovornost za sve sto se desi srpskom narodu u ovom preteskom vremenu stradanja i iskusenja.

Molimo narod da ne naseda provokacijama pojedinaca, vec da se ponasa dostojanstveno, razumno i odgovorno

Protosindjel Sava (Janjic) sekretar Episkopa Rasko-prizrenskog Artemija

SAOPSTENJE OD 7.02.2000

Predstavnici SNV na celu sa dr Radom Trajkovic i ostalim saradnicima imali su sastanak sa g. Dzokom Koliijem, zamenikom specijalnog predstavnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za Kosovo g. Bernara Kusnera .

Prilikom tog susreta potvrđena je cvrsta odluka SNV da ucestvuje kao posmatrac u radu prelazne administracije i dogovoreni su prvi koraci koji ce se preduzeti u cilju poboljsanja polozeja srpske nacionalne zajednice na Kosovu i Metohiji. Cvrsto je uverenje SNV da jedino saradnja sa medjunarodnom zajednicom moze doprineti poboljsanju situacije.

Prvi sastanak PAVK sa srpskim posmatracem odrzace se u utorak.

Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije, Informativna sluzba

DOGADJAJI U PROTEKLOJ NEDELJI

PONEDELJAK, 03.04.2000

SRPSKO NACIONALNO VECE SALJE POSMATRACE U ADMINISTRATIVNO VECE KOSOVA Srpsko nacionalno vece Kosova i Metohije glasalo je, na sastanku u Gracanici 2. aprila, da posalje posmatrace u Privremeno vece Kosova i Privremeno administrativno vece kosova, uz dodatak da ce posle tri meseca preispitati ovu odluku.

U izjavi koja je izdata posle sastanka i koju je potpisao predsednik Nacionalnog veca episkop eparhije Rasko-prizrenske Artemije pozivaju se civilne i vojne misije Ujedinjenih nacija na Kosovu da u roku od tri meseca zaustave nasilje u Pokrajini, progon i etnicko ciscenje Srba, da preduzmu odlucnu akciju da se nadju oteti i nestali Srbi, a da se svi koji su odgovorni za takve zlocine izvedu na sud.

Vece je zahtevalo da se do kraja aprila odrede odredjena mesta za povratak Srba izbeglica, da se odrede obaveze donatora do kraja maja i da se obezbede uslovi za finansiranje povratka izbeglih Srba. Misija Ujedinjenih nacija, kaze se dalje, treba da tokom maja i juna pocne obnovu srpskih kuca i crkava koje su spaljene ili razorene. Srpsko nacionalno vece poziva medjunarodnu zajednicu da u roku od tri sledeca meseca otvori medije na srpskom jeziku - radio i televizijsku stanicu i jedne novine.

U slucaju pozitivnih rezultata kaze Vece, posmatraci u Privremenom vecu postali bi redovni clanovi. Ako ne bi bilo pozitivnih rezultata, Vece rezervise pravo da povuce posmatrace.

Srpsko nacionalno vece odredilo je Radu Trajkovic za svog posmatraca u Privremenom administrativnom vecu Kosova, a oca Savu Janjica, Dragana Velica i Randjela Nojkica kao svoje predstavnike u Privremenom vecu Kosova.

Predstavnici Srba iz severnog dela Kosova, koji su se suprotstavili ulasku u Privremena veca, nisu ucestvovali na sastanku u Gracanici.

UTORAK, 04.04.2000

Sandzak - Predsednik Helsinskog komiteta, Sefko Alomerovic ponovio je optuzbe o albanskim zatvorenickim logorima na Kosovu. Alomerovic, cije je objavljivanje o logorima prosle nedelje sirokon opovrgavano od strane medjunarodnih organizacija na Kosovu, rekao je danas beogradskom dnevnom listu DANAS da su aktivisti Helsinskog komiteta na Kosovu otkrili najmanje pet logora. On je optuzio medjunarodne trupe da su pomagali Albancima koji su ilegalno drzali srpske zatvorenike u logoru, govoreci da je KFOR poricao postojanje logora, dok su istovremeno odbili da ispitaju pet adresa koje im je Komitet dao. Alomerovic je dodao da su logori bili u podrumima i garazama u gradskim podrucjima, a u svakom je bilo 10 do 50 zatvorenika.

K. Mitrovica - Predstavnik Srpskog nacionalnog foruma iz Kosovske Mitrovice Nikola Kabasic rekao je u petak u Kosovskoj Mitrovici da na Kosovu i Metohiji postoje logori u kojima Albanci drze otete Srbe. Kabasic je rekao na konferenciji za stampu da, prema dosadasnjim informacijama, logore drze bivsi

clanovi "OVK", sada clanovi Kosovskog zastitnog korpusa, a postoje u Vucitrnu (10 km juzno od Mitrovice), u selima Stovce u vucitrnskoj oblasti, i u selima Glodjani i Izbi-ca u regiji Srbije (centralno Kosovo).

Prema informaciji SNF, u regiji Mitrovice, 50 Srba je oteto prosle 2 godine, a od dolaska KFOR-a (juna 1999) oteto je 28 Srba cija je sudbina nepoznata. Kabasic je rekao da je lista nestalih dostavljena predstavnicima UN Jirzi Dinstbiru, Bernaru Kusneru, Sadako Ogati, visim oficirima KFOR-a i UMNK-a, a niko od njih do sada nije pokazao spremnost da resi ove slucajeve.

